

Selskaberne, og al Ting gaar i den fornøieligste Døs og Søvn; saa er der ingen Strid, det er klart. Men det ere vi vistnok ogsaa Alle enige om, at paa det Standpunkt staa Menighederne ikke for Dieblicket, og følgelig kan den ikke passe for dette Udviiklingstrin. Søvrigt kunde man maasse sige, at under en saadan Udviikling vil man overhovedet neppe trænge til nogen Indflydelse fra Menighedernes Side. Gubelig er der et andet Standpunkt, som ogsaa vil kunne passe til Forslaget, nemlig at den største Del af Folket var vantværende og skepsisf, saa at det sagde omtrent som saa: Vi ville lade de forskjellige Oppakte kriges indbyrdes om disse Spørgsmaal, vi selv staa paa et saa overlegent Standpunkt, at vi betragte alle disse Kæpplerier som overvundne og ikke al den Kamp værd. Desom Fleraltet af Folket var kommet paa dette Standpunkt — og det kan gjerne være, at man i de store Byer er i Færd med at indtage et saadant Standpunkt, og at det maasse navnlig er Tilfældet i Hovedstaden, men med Hensyn til Landbefolkningen er det dog endnu ikke Tilfældet, og de religiøse Spørgsmaal have der endnu Interesse, og netop derved, at de have Interesse, ere de i Stand til at sætte Sindene i Bevægelse — og det er det Standpunkt, fra hvilket jeg gaar ud, og jeg tror at kunne tillægge mig nogen Kjendskab til disse Forhold — men naar de religiøse Spørgsmaal tværtimod ere i Stand til at sætte Sindene i Bevægelse, tror jeg ikke, at det ærede Mindretal ved sit Forslag vil naae det attraaede Maal. Men lad os altsaa se, hvorledes det efter Mindretallets Forslag vil komme til at stille sig i de Sognemenigheder, hvor der, som det saa skjønt hedder i Betænkningen, er „saa stort kirkeligt Sammenhold og saa megen Fordragelighed, at man kan enes om en af de Sægende“ — dette tror jeg nu imidlertid kun kan eksistere, hvor den rene Bantro er i Færd med at komme tilfede, eller hvor man sover den søde Søvn — hvorledes vil det da stille sig i de mere livlige Menigheder? Der vil Sagen stille sig saaledes, at der vil være Menighed i Menighedsudvalget. Thi der vælges jo ogsaa efter dette Forslag i Kraft af Forholdstalsvalgsmaaden, og da man ingenlunde vil være enig, vil der stadig være et Mindretal, der naturligvis ikke kan gennemføre Valget af sin Kandidat, men som altid vil være stærkt nok til at forhindre Fleraltet fra at sætte sit Valg igennem. Tror man, at Fleraltet der vil være synderlig venlig i Sindet, naar Mindretallet er istand til at gjøre dette? Ja, siger Mindretallet, saa skal Sagen sendes til Ministeren, og saa skal han afgjøre den. Præsten, siger den ærede Ordfører for Mindretallet, skal være Præst for hele Sognet, for Alle i Kredsen; men det er jo netop Sagen, han kan ikke være Alles Præst, og han kan allerminst være det, naar hverken Fleraltet eller Mindretallet har faaet

beres Dnsfer tilfredsstillede, og begge Parter opbides til Bitterhed imod hinanden og gjenfædig beskylde hinanden for den Stude, der er fæst, og saaledes vil i Virkeligheden de faktisk Forhold stille sig. Det vil blive Ministeren, der vil komme til at vælge for dem. Men maasse siger man saa, at dette kan være meget heldigt, og maasse kan det være saa, set fra et vist Standpunkt; men jeg vil dog sige, hvor heldigt det end maasse kunde være, vilde de Paagældende dog nok sige, at de helst selv ville foretage Valget. Man kunde, for at tage en Sammenligning fra Egteskabet, sige, at det ofte vilde være heldigt, om Manden ikke selv valgte, for saa var det maasse ikke gaet ham saa uheldigt; men han vilde dog vistnok holde paa alligevel at vælge selv, thi er Valget daarligt, er der dog altid den Kræft derved, at selvgjort er velgjort, og i alt Fald kommer han da selv til at bære Ansvar for Valget. Allerminst kan jeg imidlertid finde mig i, at Mindretallet vil lade det være afhængigt af Examen — jeg kan daarlig nok forstøne mig med Fleraltets Forslag i dette Stykke, men allerminst med Mindretallets — Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Fleraltet har det ogsaa! . . . men en vis Examen eller rettere en bestemt Examenkarakter er det, at Mindretallet foreslaar. Jeg indrømmer, at der maa være en vis Begrænsning. Men det kan ikke neges, at det, at en Mand skal egne sig til at være Præst for en Menighed, ingenlunde kan afhænge af, om han har den eller den Karakter, han kan have en meget stor Snderlighed, trods hans Karakter er mindre god, og netop paa Grund af sin Snderlighed egne sig ganske særlig til det paagældende Embede; det er ikke altid Lyk, man savner haardest. Det er heller ikke rigtigt, at man uden videre vil udelukke yngre Mænd fra de større Embeder. Jeg veed meget godt, at unge Mænd have deres Usuldbkommenheder i Retning af Mangel paa Erfaring; men til Gjengjæld have de ofte en Snderlighed, Begeistring, et Mod og et Haab, som disse Menigheder netop kunne have godt af at faae, saa det er ikke rigtigt at lade dette Hensyn være det Afgjørende. Naturligvis vide vi, hvad der har bragt den ærede Minister til at indtage dette Standpunkt, det er det uheldige Forhold, som man mener finder Sted med Hensyn til Skolelærerne. Nu vil jeg i Parenthes bemærke, at, naar der er blevet talt saa ilde om Loven af 8de Marts 1856, kan jeg ikke være med, thi jeg mener, at det er en af de heldigste Love, som Rigsdagen har givet, den har havt meget velsignelsesrige Følger, og dem skal man ikke forandre ved at borttage selve denne Valgret, om man end muligvis bør forandre Bestemmelserne angaaende Alderstillet og Skolepenge-systemet. Det er den Dei, ad hvilken man bør søge at forandre dette Forhold, og ad den samme Dei kan man raade Bod paa Ulemperne ved at unge Mænd komme i de større Embeder